

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKENT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vál-
lalat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Rendkívüli közgyűlés.

— 1907 május 16-án. —

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó május 16-án, délután 3 órakor közgyűlést tartott Weszprémy Zoltán főispán elnökletével. A bizottsági tagok csekély számba jelentek meg úgy, hogy csakis azokat láttuk ott, akik mindenkor résztvesznek a város ügyeinek intézésében.

Jelen voltak: Weszprémy Zoltán főispán elnökle alatt Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző., Bészler Károly árvaszéki elnök, tb. főjegyző, Magoss György dr. tiszti főügyész, Aczél Géza főmérnök, Balkányi Miklós dr., Bácsi András, id. Bányai István, Bihari István, Csóka Sámuel tanácsnok, Harangi Sándor, ifj. Kertész István, Kertész Mihály, Komáromy Antal házipénztárnok, Koncz Ákos közlevéltáros, tb. tanácsnok, Koppányi Dávid, Kovács Lajos, Körner Adolf tanácsnok, Kulcsár Gábor, Márton Imre, Medgyaszay Miklós árvaszéki ülnök, Mike Ferenc, Motesiczky Hugó, Sz. Nagy Nagy Lajos számvevő, Nagy Zsigmond dr., Oláh Károly tanácsnok, Otrókosi Végh János, Papp József számvevő, Pálfi Ferenc, Polgári Márton, Pongó Lajos, Révi Nándor dr., Rochlitz Arthur, Sarkadi Ferenc, Sinka Sándor, Stegmüller Árpád, Dóczy Emil alügyész, Horváth János, Jánosi Zoltán, Juhász Ignác, Kondor Kálmán számvevő, Kőrösi Kálmán dr., Medgyaszay Dezső dr. árvaszéki ülnök, Muraközy László, Nagy Sándor, Rickl Antal, Szabó István adópénztáros, Szücs István, Thieszen Arthur, Tóth Emil dr. aljegyző, Tóth Kálmán dr., Török Péter, Tüdös János dr., Tüdös Kálmán dr. tiszti főorvos, Vargha Elemér dr. aljegyző, polgármesteri titkár, Varga Károly aljegyző, tb. tanácsnok, Varjas Sándor, Váczi János, Váray János és Zöld János.

Weszprémy Zoltán főispán az elnöki széket elfoglalván, üdvözlö a bizottsági tagokat és előrebocsátja, hogy a város általános szabályozásának és az építési szabályrendeletnek tervezetei a f. évi április 26-án tartott bizottsági rendkívüli közgyűlés napirendjéről levétetvén, — azoknak tárgyalására egy — május hónapban tartandó rendkívüli közgyűlés tett határidőül megállapítva. Ezen határozatnak kívánt eleget tenni, a mai rendkívüli közgyűlés összehívása által. Ez alkalomból a város érdekében eszközözendő birtokszerzés és elidegenítés felett megejtendő névszerint való szavazások és sürgősségénél fogva Hajdu vármegye részéről a Hajduböszörményben június 2-án végbemenő Bocskai-szobor leleplezési ünnepélyére érkezett meghívás is felvették a tárgysorozatba. Kéri ez után a tárgyalások iránt a bizottsági tagok érdeklődését és ezzel a közgyűlést megnyitja.

Oláh Károly tanácsnok bemutatja a m. kir. hovédelmi miniszter f. évi március hónap 30-án 42,122. számú leiratát,

hogy Debreczen sz. kir. város Ludovika alapítványi helyei közül egy hely, az Andaházy Szilágyi Mihály helyei közül pedig két hely a soproni m. kir. honvéd főreáliskolában megüresedett és ezen helyekre törvényhatóságunk az alapító levél értelmében javaslatot tegyen, illetve elsősorban három, másodsorban pedig lehetőleg minél több ifjut mutasson be.

Határozat.

A bizottsági közgyűlés a városi tanács javaslatát elfogadja s a soproni honvéd főreáliskolában megüresedett Debreczen városi alapítványi helyre amennyiben a IV-ik osztályt eredményesen végezte el, első sorban Szombathy Pált, másodsorban Sepsy Pált; az Andaházy Szilágyi Mihály-féle alapítványi helyre első sorban Tóth József és Juhász József István nevű ifjakat, másodsorban Nagy Sándort hozza javaslatba és Rókai Imre orsovai fővámszedőt, miután kérvényét kellően fel nem szerelte, kérelmével elutasítja.

Egyben kimondja a bizottsági közgyűlés, hogy ezen alapítványi helyekre a bemutatás jogát magának tartja fenn s ha új bemutatás válnék szükségessé, annak gyakorlását jelen alkalommal a városi tanácsra bizza, ha pedig a bemutatás bármi okból nem volna eredményes, a fennmaradó, illetve megtakarított jövedelem az alapító levél értelmében, tőkésítendő lesz.

2. Hajdúvármegye közönsége nevében az alispán meghívja városunkat a Hajduböszörményben felállított Bocskai-szobornak f. évi június hó 2-án tartandó leleplezési ünnepélyére.

Határozat.

A társtörvényhatóság ezen meghívását törvényhatósági bizottságunk köszönettel fogadja és miután magát a vallás és politikai szabadságvédője, Bocskai István szobrának Hajduböszörményben f. évi június hónap 2-án tartandó leleplezési ünnepségen képviseltetni óhajtja, Kovács József polgármester ur vezetése alatt a közgyűlés tagjai sorából Bészler Károly tb. főjegyző, tanácsnok, árvaszéki elnököt, Csóka Sámuel tanácsnokot, Márton Imre és Kertész István urakat kiküldi és őket az ünnepélyen leendő részvételre felkéri.

3. A városi tanács beterjeszti a bizottsági közgyűlésnek másodizben megejtendő névszerint való szavazás útján hozandó határozathozatal végett — a városi tulajdont kezelő Könyök-utcai 7. és 9. számú telkeknek elidegenítése ügyében keletkezett ügyiratokat, megemlítvén azon körülményt, hogy az 1886. évi XXII. t.-c. 110. §-a és a vonat-

kozó rendelkezései és e tekintetben a szabályszerű intézkedések megtörténtek.

Elnöklő főispán megemlítvén, hogy a szóban levő ingatlanok nyilvános árverésen leendő eladását a törvényhatósági bizottság már előzőleg 99|4617—1907. bkgy. sz. határozatával kimondta és hogy most már másodizben ejtendő meg a névszerint való szavazás: felteszi a kérdést, hogy az ingatlanok eladását óhajtó bizottsági tagok „igen”-nel, akik pedig az eladás ellen vannak „nem”-mel szavaznak.

Határozat.

A bizottsági közgyűlés a megejtett névszerint való szavazás eredményéhez képest és figyelemmel a törvény idevonatkozó rendelkezéseire, visszaadja az iratokat a városi tanácsnak oly utasítással, hogy a szabályszerű intézkedéseket kellő időben újból tegye meg és újabb, már harmadizben megejtendő névszerint való szavazás útján hozandó határozathozatal végett azokat ide a legközelebb tartandó gyűlésre mutassa be.

4. A városi tanács a 100|5267—1907. bkgy. sz. közgyűlési határozat rendelkezéséhez képest özv. Berger Jenőnének a Postakert és Széchenyi-utca sarkán fekvő 3400 □-öl területű, valamint a kaszárnnyával szemben levő, körülbelül 1961 □-öl területű telkének a város részére megvétele ügyében keletkezett ügyiratokat a bizottsági közgyűlésnek beterjeszti, annak megemlítése mellett, hogy az 1886. évi XXII. t.-c. 110. §-ában és vonatkozó rendelkezései értelmében a szabályszerű intézkedések kellő időben megtétettek s így ama telkek megvásárlása tekintetében ezuttal már másodizben megejtendő névszerint való szavazás útján határozat volna hozandó.

Határozat.

A bizottsági közgyűlés, tekintettel a bizottsági tagok elégtelen számára, amely az előző számnál tartott névszerint való szavazás eredményéből is kitűnt, az összes iratokat visszaadja a városi tanácsnak, azon megbiztatással, hogy a törvényes előkészületek megtörténte után harmadizben megejtendő névszerint való szavazás által hozandó határozat végett a legközelebb tartandó bizottsági közgyűléshez terjessze be.

5. A városi tanács beterjeszti a városunk általános rendezésére vonatkozó szabályzati terveket ama körülmény megemlítésével, hogy a városi hivatalban közszemlére kitétetett s az érdeklődőknek a kívánt felvilágosítások megadattak, ez által tehát a tervezet általánosságban is, részleteiben tárgyalás alá veendő, megállapítandó és a határozatnak jogerőre emelkedése után kormányhatósági jóváhagyás végett a m. kir. Belügyminiszter urhoz felterjesztendő volna.

Az előterjesztés után Márton Imre biz. tag a következő indítványt tette:

„Mondja ki a közgyűlés, hogy a bemutatott szabályozási tervet egyelőre ugyan még nem végleges gyanánt, hanem olyan vázlatképen, melyet egyes rendeleteiben célszerűleg könnyebb megvalósíthatás szempontjából még fokozottabb tanulmány tárgyává tenni, ennek eredményéhez képest esetleges javításoknak alávetni, ennek megfelelően átdolgoztatni kíván” közgyűlésünk elfogadja.

A részletekre vonatkozólag kívánt felülvizsgálás, javítás és átdolgozás végett Körner Adolf tanácsnok mint elnöke, Aczél Géza mint előadó és a mérnöki hivatal egyik tagjából behivandó jegyzőn kívül az I.-ső kerületből Steg-

müller Árpád és Varga Lajos dr. a II. kerületből Tüdős János dr. és Tóth Istvánt, a III. kerületből Harangi Sándor és Komlóssy Arthur, a IV. kerületből Fejér Ferenc dr. és Kecskés Istvánt, az V. kerületből B. Nagy Sándor és Stingly Kálmánt, a VI. kerületből Juhász Ignácot és Körössy Kálmánt mint bizottsági tagokat küldte ki oly megbiztatással, hogy indokolt munkálataikat még a folyó év őszéig leendő tárgyalhatás céljából 1907. október hó folyamán a városi tanácshoz terjessze be.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság a tanács határozati javaslatának mellőzésével a tett indítványt egész terjedelmében elfogadja, a javaslatba hozott bizottságot megalakítja és azt megbizta, hogy a szabályozási terven kívánt esetleges változtatásokat amennyiben az kívándóknak látszanék az érdekeltek meghívásával és helyszíni szemle tartása mellett megfelelően átdolgozva f. 1907. évi október hó folyamán terjessze a városi tanács elé, egyszersmind telhatalmazandó arra is, ha szükségesnek látja, a szorosabb értelemben vett belsőség tervezetét foganatosíttassa és sokszorosíttassa. A munkálatoknál esetleges figyelembe vétel végett Baróthy Béla és társainak kérvényét ugyanazon bizottságnak kiadni rendeli, a tanácsot pedig felhívja, hogy ezen ügyet még a f. év folyamán terjessze a közgyűlés elé

6. A városi tanács beterjeszti a város építkezési szabályrendeletét ama körülménynek megemlítése mellett, hogy ezen szabályrendelet tervezet már a bizottsági közgyűlésnek 169—11674—1899. bkgy. számú határozatával elfogadtatott s minthogy az, az ugyancsak a bizottsági közgyűlés által a belügyminiszter ur rendelkezéséhez képest módosítottatott s a tervezet csupán egyes §-aiban szenvedett változást, ennél fogva a szabályrendelet tervezetnek csupán ezen és a külsőségekre vonatkozó új §-ai volnának tárgyalás alá veendő, végleg megállapítandók s a megállapítás a határozatnak jogerőre emelkedése után kormányhatósági jóváhagyás végett a magy. királyi belügyminiszter urhoz felterjesztendő.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság a tárgy fontosságára tekintettel az indítványt indokoltnak és célszerűnek találván, azt ezen rendkívüli közgyűlés napirendjéről levenni és tárgyalását szótöbbséggel az 1907. év október hó folyamán tartandó rendes közgyűlés napirendjére tüzi ki, a tanácsot pedig felhívja, hogy ezen ügyet kellően előkészítve, a jelzett időre terjessze a közgyűlés elé.

7. A tárgysorozat kimerítettvén főispán ur az ez alkalommal felvett jegyzőkönyv hitelesítésére, a határidőt nyomban kitűzi és e célból a közgyűlést egy félórára felfüggeszti.

Határozat.

A bizottsági közgyűlés főispán ur kijelentését tudomásul veszi.

Hitelesítő közgyűlés jegyzőkönyve

1907 május 16-án.

Weszprémy Zoltán főispán elnökle alatt: Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Körner Adolf tanácsnok, Magoss György dr. főügyész, Dóczy Emil dr. alügyész, Tóth Emil dr. aljegyző, Varga Károly aljegyző, tb. tanácsnok,

Konc Ákos közlevéltáros, tb. tanácsnok, továbbá Márton Imre, Tóth István, Stegmüller Árpád és Debreczeni Lajos bizottsági tagok.

A f. 1907. évi május 16-án tartott bizottsági rendkívüli közgyűlés alkalmából felvett jegyzőkönyvet felolvastatván.

Határozat.

Meghitelesítettnek s kihirdettetni rendeltetnek; utasítatik a városi kiadó, hogy a tárgyjegyzéket a városháza oszlopára 15 napi közzemlére függessze ki s ezen idő letelte után azt a tanácsnak mutassa be.

Debrecen sz. kir. város zárószámadásában feltüntetett bevételi és kiadási rovatainak összesítése.

Városunk 1906. évi zárószámadásában foglalt bevételi és kiadási rovatait a következőkben mutatjuk be:

Rendes bevételek összesítése.

Pénztármaradvány 1905. év végével	16,414 K 56 f.
1. Sámsoni birtok	10,965 " — "
2. Szováti birtok	130,731 " — "
3. Debreceni birtok	385,687 " 89 "
4. Hortobágyi legelő és rendőrsége ...	188,351 " 12 "
5. Ménes	31,194 " 40 "
6. Erdőség	367,219 " — "
7. Városi épületek	361,162 " 97 "
8. Nagyerdői fürdő	4000 " — "
9. Vágóhid	98,520 " — "
10. Cserép- és téglagyártás	148,000 " — "
11. Könyvnyomda... ..	20,000 " — "
12. Fuvarozás	390 " — "
13. Javadalmak	127,577 " 88 "
14. Vám- és piaci jövedelem	79,403 " — "
15. Szenvedő tőkék és kamatai	208,194 " 51 "
16. Községi megadóztatás	277,763 " 71 "
17. Közigazgatás	42,463 " 23 "
18. Egyházak s közművelődési intézmények	19,273 " 34 "
19. Városi rendőrség	8250 " — "
20. Városi színház	3800 " — "
21. Városi közművek	71,071 " 66 "
22. Árvaszék	350 " — "
23. Katona- s illetőségi ügyosztály ...	2360 " — "
24. Betegápolás	— " — "
Együtt	2.603,143 K 27 f.

Rendes kiadások összesítése.

1. Sámsoni birtok	3037 K 83 f.
2. Szováti birtok	26,683 " 58 "
3. Debreceni birtok	61,860 " 02 "
4. Hortobágyi legelő és rendőrsége ...	150,146 " 87 "
5. Ménes	34,542 " — "
6. Erdőség	181,439 " 36 "
7. Városi épületek	85,008 " 31 "
8. Nagyerdei fürdő	108 " — "
9. Közvágóhid	45,667 " 40 "
10. Cserép- és téglagyártás	100,219 " 76 "
11. Könyvnyomda	25,000 " — "
12. Fuvarozás	15,861 " 50 "
13. Javadalmak	8550 " 80 "
14. Vám- és piaci jövedelem	24,632 " — "
15. Cselekvő tőkék és kamatai	— " — "
16. Községi megadóztatás	994 " 30 "
17. Közigazgatás	344,113 " 26 "

18. Egyházak és közművelődési intézmények	328,449 K 87 f.
19. Városi rendőrség	223,518 " 08 "
20. Városi színház... ..	35,898 " 24 "
21. Városi közművek	135,846 " — "
22. Árvaszék... ..	37,880 " 80 "
23. Katona és illetőségi ügyosztály ...	28,851 " 20 "
24. Betegápolás	3012 " — "
Együtt	2.497,904 K 22 f.

Rendkívüli bevételek összesítése.

a) Előirányzat szerinti bevétel	330,000 K — f.
b) Előirányzat nélküli bevétel	— " — "
Együtt	330,000 K — f.

Bevételek összesítése.

Rendes bevétel	2.603,143 K 27 f.
Rendkívüli bevétel	330,000 " — "
Átmeneti bevétel	— " — "
Összes bevétel	2.933,143 K 27 f.

Rendkívüli kiadások összesítése.

1. Előirányzat szerinti kiadás	435,139 K 05 f.
2. Előirányzat nélküli kiadás	— " — "
Együtt	435,239 K 05 f.

Kiadások összesítése.

1. Rendes kiadás	2.497,904 K 22 f.
2. Rendkívüli kiadás	435,239 " 05 "
3. Átmeneti kiadás	— " — "
4. Pénztár maradvány	— " — "
Összes kiadás	2.933,143 K 27 f.

A városok pénzügyi állapota és új jövedelmi források.

Irta: Schadt József, Győr szab. kir. város főszámvevője.

Városaink fejlődése még nem érte el a tetőpontot; sok intézmény vár megoldásra, melyek a város lakosainak közművelődését, közegészségügyét, közbiztonságát és egyéb közszükségletek létesítését fejlesztik és biztosítják; de másrésztől főfeladata a városoknak az is, hogy lakosainak keresetforrásokat nyissanak, megélhetésüket biztosítsák és emberbaráti intézmények által szegényeiket gyámolítsák.

Mindezekhez járul az, hogy az állam mind nagyobb terheket ró a városokra, állami funkciókat teljesített velük (mint a pénz-, had-, igazságügy, népnevelés stb.) anélkül, hogy ezek teljesítéseért bármi kárpótlásban is részesítené őket és így azon tetemes áldozatokat, melyeket a városokra reájuk váró feladatok teljesítésére fordítanak, vagy fordíthatnának, tehát az ő érdekeik és céljaik elérésének rovására csak növelik és ezáltal fejlődésüket gátolják.

Kétségtelen tény az, hogy a városoknak folytonosan emelkedő népessége és egyetemes fejlődése maga után vonja a közigazgatás terheinek rohamos emelkedését is, ezek jelentékeny szükségleteket, kiadásokat követelnek; az emelkedő szükségletek kielégítésének kérdése tehát a városok közigazgatásának fontos és előre gondoló feladatát kell hogy képezze.

Ezekhez soraközik még az, hogy az igények s ezzel kapcsolatban a szükségletek minden oldalon rohamos emelkedést tanúsítanak; továbbá a városi alkalmazottak helyzetének javítása és a szegényügy ellátása.

Új jövedelmi forrásokról kell gondoskodni és pedig lehetőleg olyanképpen, hogy azok a város összes lakossá-

gát érintsék, de lehetőleg úgy, hogy a szegényosztály terhét ne szaporítsuk.

Mint jövedelmi források megjelölhetők:

1. Állami funkciók teljesítéséért megtérítés;
2. kereseti vállalatok létesítése;
3. a birtokosok megadóztatása, kik a város fejlődéséből vagyonosodnak;
4. a fogyasztási adók, főleg élvezeti cikkekre;
5. önálló városi adó;
6. az állami tisztviselők és katonatisztek községi megadóztatása;
7. a községi pótdadó emelése;
8. vámbevételek emelése;
9. házbérfillérek;
10. kötelező községi tűzkár elleni biztosítás;
11. városi takarékpénztár felállítása és végül
12. amit először kellett volna említeni: a takarékoskodás.

1. Régi követelése az a városoknak, hogy az állami funkciók teljesítéséért kárpótlást kapjanak; nevezetes összegre megy az, amit e címen kapnunk kellene; ide sorozhatók az állami adók nyilvántartása és beszedése, közbiztonság és közegészségügy, a katonai kiadások, népoktatás; sok százezer koronával, sőt nemhogy ezekért az állam megtérítést adna, hanem megfizetteti velünk azt is, hogyha valamely intézményt ad, így a királyi tábla, szakipariskola, főreáliskola, árvédelem stb.

Igaz, hogy az állam azt állítja, hogy ad segílyt a fogyasztási adóknál, ad igen, de csak annyit, amennyit elvett a sör, cukor és szesz állami fogyasztási adók jövedelméből; de ez mind nem annyi, mint az, hogy az italmérést (regálét) megváltotta és ezáltal a városokat egy erősen fejleszhető jövedelmi forrástól elütötte.

Méltányos és igazságos tehát ezen megtérítést a leg-hathatósabban sürgetni és követelni.

2. Azon idő, melyben a közhatóságok a vállalatok vezetését maguktól elhárították, immár elmúlt; változnak az idők és rendszerek.

A legtöbb város már azon a téren mozog, hogy vállalatokba megy, így van vízműve, csatornázása, villamos világítása, vágóhid és jéggyára, ezen a téren tehát alig található új bevételi forrás; pedig az ilyen vállalatok jövedelme, ha helyesen kezeltek, az összesség javára esik, igazságos, mert a fizetés annyi előnyt nyújt, amennyire igénybe veszik és amennyit fizetnek.

3. A városok fejlődésével az ingatlanok értéke kétségen kívül emelkedik; méltányos és igazságos tehát, hogy akik önmunkájuk és fáradságukon kívül ily vagyontöbbletbe jutnak, abból a köz javára is áldozzanak; így új utcák nyitásánál az előállítási költségeket a határtulajdonosoknak kell viselni, az utcához szükséges telket ingyen átengedni, kövezetet, világítást, szóval az összes rendezési költségeket viselni; sőt ha telkük beépítve nem volna is, a beépítésig a helynek időleges becsértéke után bizonyos évi szolgáltatást teljesíteni.

4. Nagyon igazságos adó az, mely az élvezeti cikkek, mint kocsis és ló, billiárd, kártya, luxus eb, vadászat, kerékpár, pezsgőbor, vadhus, hal stb. után volna fizetendő; sőt kiterjesztendő ezen fogyasztási és használati adó egyéb tárgyakra is, mert ezt nemcsak a községi adóval terheltek, hanem a város összes lakossága fizeti azon arányban, miként fogyaszt; azok is fizetik, akik a közberuházások jótéteményeit élvezik, anélkül, hogy azokhoz hozzájárultak volna fizetésben,

Könnyen és talán szívesen fizetik azon adót, mely naponként talán fillérekre rug, mint egyszerre nagyobb összeget; az ilyen közvetett adóknál kisebb-nagyobb mértékben a szabad akarat és fizetőképesség is nyilvánul, ami az egyenes adózásnál ki van zárva; azonban azon szükségletek, melyek a szegény néposztály napi használatára keltenek, adóztatás alá nem vonandók, mint pl. kőolaj, liszt, burgonya, só stb.

5. Az önálló városi jövedelmi adó, a jelenlegi községi pótdadó mellett.

Ezen adózás progresszív alapon volna kivetendő, teljesen függetlenül az állami adóktól, önálló adókataszter alapján, olyképen, hogy a lakosok összjövedelme vétetnék alapul az adókivetésnél; azonban lehetne itt a létminimumot is figyelembe venni és esetleg a 300 koronáig terjedő jövedelmet az adózásából kihagyni.

Ezen adózás kiterjesztendő volna az állam (vasuti és katonai) tisztviselők, tanítók és tanárookra is.

Esetleg a községi pótdadó leszállítására is alkalmas volna.

Miután azonban ezen adórendszer teljesen új, kipróbálva nincs, tanulmány tárgyát képezi, mielőtt az életbe léptetés iránt intézkedni lehetne.

Ilyen adózási rendszer csakis Berlin városában van alkalmazva, ahol a községi egyenes adóbevételek feleresze a jövedelmi adóból kerül ki.

Budapest fő- és székváros is foglalkozik az eszmével, sőt a pénzügyminisztérium az engedélyt meg is adta rá, de ezideig életbe léptethető nem volt.

6. Az állami (és vasuti) tisztviselők és katonatisztek községi adó alá vonása a városok régi óhaja; teljesen méltányosnak tartom ezen óhajt, mert azok talán inkább, mint a többi adózó polgárok élvezik a város által létesített sétahelyek, iskolákat és egyéb a közbiztonság és közegészségügy előmozdítására szolgáló intézményeket.

Igazságosnak is tartom, mert ha az állam megrója őket adóval, akkor még inkább kötelesek viselni azon terheket, melyek azon város lakosságát terhelik, ahol ők laknak és politikai jogokat is gyakorolnak.

7. Községi pótdadó emelését ezidőszert célszerűnek nem tartom, legfeljebb kismértékben, mert egyrészt adórendszerünk rossz, a szegényebb osztályt erősebben érinti, mint a fizetőképes vagyonos osztályt és az emelés ismét csak azokat érintené, akik eddig is viselték a községi terheket; egyébként bevárandó volna a községi pótdadó alapját képező állami adók megigért reformja.

(Folyt. köv.)

A hétről.

A kánikula jegyében indult por tengerébe tult a hét.

Kimagasló mozzanata volt a kath. főgimnázium zászlószentelése, mely fényesen igazolta ismét egyszer, hogy ünnepelni tudunk, alkalom arra meg kerül.

Dolgozni, az már más düllő, azt szeretjük halogatni. Ime harmadik instanciára talán mégis elénk kerül a város szabályozási terve. Talán le is tárgyalhatjuk e sokat hányódott sürgős, fontos ügyet, ha az augurok is akarják.

Szinte hihetetlen, hogy e nagy város minden szabályozási terv nélkül eddig is ellehetett?

Node meg is látszik az ábrázatján?

Girbe-gurba utcái, rendezetlen terei, szűk sikátorai, szeméttlerakodó be- és kiszögelései: mind ennek hiányát dicsérik. A mulasztás árát már most is igen drágán fogjuk megfizetni, hogy némi rendet teremthessünk, az igaz; de ha csak, mint egy igen szellemes poétánk mondotta, rendezett tanácsuvá, vagy községgé nem akarunk visszafejlődni, bele kell kóstolnunk a savanyu almába.

Mey kell teremtenünk a szabályozási tervet már csak a végrehajtás stádiumában levő vízvezeték és csatornázás miatt is.

Tervek is születtek e héten, nagyok és szépek, talán a perzselő nap heve csalta ki.

Aréna a Nagyerdőn. Nagy fürdő és szálloda ugyanott.

Talán magam is kimentem volna szétnézni, elmélkedve, képzeletben oda varázsolni valahol az erdő árnyába e monumentális alkotásokat. De hát a t. tanács és polgármester ur jóvoltából a megfulladás veszedelme nélkül ez utat meg nem tehettem, hát lemondtam róla.

Igazán szép, igazán életrevaló eszmék ezek, olyanok, mint a cifra szűrőn a sujtás; de mikor nem cifra a szűr, ha nagyon is kopottas?

Mert amíg a városban egyedüli kétes szórakozási hely az ósdi színház, amíg az első és legnagyobb szálloda a Bika, 30 azaz harminc — igazán szerény igényekhez mért szobájával és primitív kényelmi berendezésével.

Talán mégis előbbvaló lenne itt benn gondoskodni tisztas szórakozó helyről. Itt benn építeni szállodákat és vendéglőket, hogy az idegenek ne a szomszédba, Nyíregyháza, Nagykároly, Szatmár és Váradra járjanak át éjjeli szállásra.

Végül mégis csak előbbvaló volna a közúti forgalom mikénti lebonyolításáról is gondoskodni? Mert az őskori bárka, a kisvasut, őseredeti formában levő mozdonyaival bizony egyszer csak mégis megkönnyőrül rajtunk és beadja a kulcsot.

A nyírbátori vonalra 300,000 koronát szánunk, tehát ébredezünk álmunkból, bár kissé későn, mikor már élelmesebb szomszédaink elragadtak előttünk minden csatlakozást.

Nem lehetne arra gondolni, hogy valamelyes megállapodást mégis létesítsünk a helyi-vasutársasággal a villamossá átalakításra nézve?

Ez is van talán valamelyes vonatkozással a közgazdasági fejlődésre.

Igy az alkotások végtelen sorozatát tudnám megsürgetni; de ennyi is elég egy lélegzetre; a többiről majd máskor.

Dr. Burger Péter.

Fizetésrendezés.

Valamikor réges-régen törvényhatósági bizottsági közgyűlésünk a szervezeti szabályzat átdolgozására egy bizottságot küldött ki. A bizottság lassan elvégezte munkáját és kevés javítással lekopialta az 1896-ban életbe lépett szervezeti szabályzatot. A szervezeti szabályzat átdolgozásával kapcsolatban szó esett a fizetésrendezésről is, javaslatok is készültek e tekintetben, végül egy három tagu bizottságra bízta a fizetésrendezés tanulmányozását, amely bizottság azonban vagy elfelejtette, hogy nálla van

a javaslat, vagy egyáltalában nem akar vele érdemileg foglalkozni.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés utasította a szervezeti szabályzat átdolgozására kiküldött bizottságot, hogy ezen szabályzatot kapcsolatban a fizetésrendezésre vonatkozó javaslattal, terjessze a május hónapban tartandó közgyűlés elé. Ebből azonban aligha lesz valami. Ami tágabb és szűkebb körül bizottságaink nem igen szoktak sietni a megbízásokkal és nem csalódunk, ha azt állítjuk, hogy a városi Tanács mindenkor gyorsabban üt nyelbe valamelyes dolgot, mint a bizottságok, melyek bámulatos ügyességgel tudják elaltatni, esetleg tönkretenni a legjobb javaslatokat és terveket.

Igy lesz elaltatva és talán beláthatatlan időkre agyonhallgatva a fizetésrendezés kérdése is.

Nem szeretünk tollunkkal akadékoskodni, a kákán sohasem keresünk csomót, de ne vegye tőlünk senki rossz néven, ha bizonyos kellemetlen érzésnek adunk kifejezést, mikor a fizetésrendezésről szólunk. Nem egyszer elmondtuk már és példákkal, megbízható adatokkal igazoltuk, hogy más kisebb, szerényebb háztartásu, majdnem elviselhetetlen közköltővel sujtott városok már régen elvégezték panasz nélkül a fizetésrendezés keresztülvitelét. Nálunk azonban fiókba zárják a javaslatot, hét mennyei zárral őrzik azt és mesterségesen akadályozzák annak keresztülvitelét.

Számtalanszor elmondtuk már azt is, hogy ismerjük városunk háztartásának nagy terheit, kezdettől fogva ellemeztük a drágasági pótlék címen adott alamizsnát, mely nem méltó Debrecen sz. kir város tisztikarához, fizetésünk rendezése érdekében semmi lehetlent nem kívántunk és azt is beigazoltuk, hogy az évenként megnevezett drágasági pótlék megadása, míg egyrészt alig segít a tisztviselőkn, addig a fizetésrendezés nem sokkal kerül többbe a drágasági pótlék tételénél, mindezeknek dacára nem tudunk haladni e kérdés végleges megoldásában.

Nem kell sokáig keresnünk ennek a halogatásnak az okát és a tapasztalat megtanít bennünket arra, hogy ma a halasztási indítványok korát éljük és a törvényhatósági bizottság egyes tagjai tetszelegnek abban, hogy a közhasznu, jól megért alaposan megvitatott, minden részletében átdolgozott javaslatokat az utolsó pillanatban, a megvalósítás tizenkettedik órájában leveszik a napirendről.

Ilyen vásott politika nem emeli a várost, nem emeli a közügyeket, hanem hasonlít az abderitók politikájához, mely a haladástól irtózott... Manapság a mi közügyeinket, közgyűlésünk szellemét egyes bizottsági tagok mérhetetlen és éppen azért semmivel sem megokolható szereplési viselkedete vezet. Évek óta látjuk és tapasztaljuk közgyűlésünk nivójának sülyedését. Eszmék vitatása helyett üres szócsaták folynak ott, ahol azelőtt a komoly munkára egyesültek az elmék és erők. A haladás szekerére rávetették magukat a kerékkötők. Halasztani és mindent halasztani — ez a jelszó. Mennyi ideig folyt a harc a vízvezeték és csatornázás kérdésében? Ami külön közgyűlési szakértőink lekicsinyelték a valódi szakértőket, amin már nem csodálkozunk, mert nálunk mindenki ért mindenhez, vagyis abban a hiszemben van, hogy a hét görög bölcsét benyelte. Így kerültek le a napirendről a város rendezés javaslata, az építési szabályzat és még sok egyéb üdvösnek ígérkező javaslatok.

A népszerűségahajza ül most diadalt. A pártkeret agyonnyom minden szabadabb lélegzést. A taktika nem tagadjuk elég ügyes, mert kancsal mézárósként az abderiták nem oda ütnek, ahová néznek: Szóvitáikkal meg-

tévesztik még a fegyelmezettebb elméket is. Mundus oult decipi, ergo decipicatur. Az abderiták a római színházak és forumok tapsonccairól is eleve gondoskodnak és győzelmük biztos reményében jönnek a közgyűlési termekbe. Nem csoda aztán ha a városi Tanács város emelési munkája, fáradsága, önzetlen, becsületes törekvése kárba vész, vagy az általa felvetett eszmék gyümölcsöző volta csak időpazarlás után jut diadalra. Ilyen módon aztán nem csoda, hogy míg más városok fejlődésük érdekében emelkedésüknek és nagyságuknak biztosítása tekintetében egyesítve elméjük erejét, szívük önzetlenségét, nagy dolgokat művelnek aránylag kevés eszközökkel, addig mi hatalmas erőforrásaink vizét kieregetjük és szétfolyni engedjük.

Közgyűlésünk termében sok javaslat kerül tárgyalásra. Egy-kettő, ami talán az egyesek érdekeinek kedvez, hamarosan elkészül, ami azonban ellenszegezi magát a jogosulatlan érdekeknek és képzelt jogoknak, az valóságosan vánszorog a tárgyalások kálváriautján. Ezt a kínos vánszorgást szemmel láthatjuk a Hortobágy hasznosításának régen huzódó ügyében és a tisztviselők fizetésrendezésének kérdésében. Pedig mindkettő fontos kérdés, az egyik egy ósdi rendszert van hivatva halomra dönteni, míg a másik közszükségletet pótolna, a tisztviselők nemes ambícióját nevelné egyrészt, másrészt pedig teljesítené azon jogos kívánalmakat, melyek nem a tisztviselők egyéni értékének tulbecsüléséből származnak, hanem megadásuk a városnak egyenes kötelessége a mai nehéz viszonyok közepett.

Ezeknek előrebocsátása után joggal kérhetjük, hogy miért alszik a fizetésrendezés kérdése? Kinek belső zsebében várja ez a javaslat az elintézést? Miért nem tesz eleget a szűkebb körű bizottság a közgyűlés egyenes rendelkezésének? Vagy talán odáig jutottunk volna már, hogy egyes bizottsági tagok nembánomsága vagy nemakarása egy nagy és jogos mozgalom kerekét megállíthatja? Ha ez így volna, akkor ugyan felesleges a javaslatok szőnyegre hozása, hanem maradjon minden a régiben.

Az bizonyos, hogy a mi tisztikarunk nem fog sztrájkolni, mert esküvel ígért kötelességét akkor is teljesíti, ha nem kapja meg munkájának jogos ellenértékét. Éppen tehát ezen okból méltányolni kellene a viszonyokat és megnyugtani azokat, akik nehéz harcot küzdenek a mindennapi élet megélhetésének gondjaival. A városhoz, mint erkölcsi testülethez, nem illik oly kérdések megoldását mesterségesen halogatni, melyek nem a jogtalanság méhében fogantak meg, hanem a jól teljesített munka igazságos megítéléséből származnak.

Ne feledjük el azonban, hogy mi tisztviselők is okai vagyunk részben a fizetésrendezés halogatásának. Magyarosan szólva: »várjuk a sült galambot« — ahelyett, hogy igaz fegyvereinkkel, nyílt sisakkal sorompóba lépve egyesített erővel, a rendelkezésünkre álló tisztesség és hozzánk, állásunkhoz méltó eszközökkel dolgoznánk a magunk anyagi érdekében. »Segíts magadon és az Isten is megsegít« mondja a közmondás. Keressük meg azt az eldugott, homályban levő javaslatot és kérjük meg nyíltan, férfiasan a fizetésrendezésre kiküldött szűkebb bizottságot, hogy hol van az a szépen egybeállított fizetésrendezési javaslat? Vagy ha talán megesett volna az a nem várt dolog, hogy *Juhász Ignác* bizottsági tag ur elvesztette volna a javaslatot, kurrentáltassuk azt, hát ha valami becsületes megtaláló visszahozza... Vagy ha ez sem sikerül, akkor hagyjunk fel minden reménnyel és miként az a bizonyos francia király azt állította, hogy »az állam én vagyok«

— nyugodjunk mi is bele *Juhász Ignác* bizottsági tag ur azon hitébe: »A közgyűlés én vagyok!...«

...Aztán dolgozzunk tovább és nyomorogjunk... Köszönjük meg alázatos szívvel az asztalról lehulló és drágasági pótléknak nevezett morzsákat...

Aki e sorokat írja elmondhatja magáról: *nec spero, nec timeo, — se nem reménylek, se nem félek...* És amit ír, azt nem a maga érdekében írja első sorban, mert a fizetésrendezés kevésbé érinti, hanem az egész tisztikar jogos óhajtását és megokolt panaszát veti papírra. Akik tehát az igaz beszédet becsülik és megértik, ne hagyják elaludni a fizetésrendezés kérdését, hanem a munkáját becsületesen végző tisztikar érdekében emeljenek szót a legközelebbi közgyűlésen és kérdezzék meg, hogy a fizetésrendezési javaslat bemutatása hol késik az éji homályban?

A hívogató szóra talán előkerül a javaslat és a tisztviselők munkát méltányoló bizottsági tagok nem fognak elzárkózni ezen hosszan huzódó kérdés megoldásától.

Vármegyék és városok.

Hajdu vármegye közgyűlése. Hajdu vármegye f. hó 14-én tartotta meg rendes közgyűlését *Weszprémy Zoltán* főispán elnöklésével. A közgyűlés kisebb vita után tudomásul vette a belügyminiszter leiratát, melyben a szoboszlói főszolgabírói hivatalt nem ítélte Püspökladánynak. — A megyei telefonhálózatnak kiépítését a bizottsági tagok tudomásul vették. *Lelkes* éljenzéssel fogadta a közgyűlés *Kovács Gyula* alispán előterjesztését a június 2-án tartandó *Bocskay-ünnepség* ügyében. A közgyűlés hosszabb vita után a megyei székház építését megszavazta. Az önálló vámterület ügyében a megye felír a képviselőházhoz, ugyancsak szorgalmazza az önálló jegybank felállítását, nemkülönben a fogyasztási adóknak helyesebb alapokra való fektetését. *Lengyel Imre* indítványát az iskolák általános államosítására elfogadták, a szerzetesekre és apácákra vonatkozó rész kihagyásával. A sáskairtas költségeinek fedezésére a földmívelési kormányt felkérlik. Több apróbb tárgy elintézése után a közgyűlés véget ért.

Pozsony vármegye törvényhatósági bizottsága *Bittó Dénes* főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen *Petőcz Jenő* eddigi főjegyzőt egyhangulag alispánná választották. Főjegyzővé *Horváth Géza* első aljegyzőt választották meg. *Galgóczy Jenő* szolgabíró elsőosztályú szolgabíróvá választották. Szolgabírókká lettek *Nedeczky Jenő* és *Farkas Lőrincz*. Végül közigazgatási gyakornokká *Szóllósy Ede* dr.-t és *Nagy Árpád* dr.-t választották meg.

Torontál vármegye *Botka Béla* főispán elnöklésével május 13-án tartotta tavaszi közgyűlését. A megyei ellenzék egy jelentéktelen ügynél megtámadta az alispánt, azonban közgyűlés többsége védte és ovációt rendezett neki. Közben egy fiatal ember, aki egy német helyi hetilap tudósítója, bár nem megyebizottsági tag, sértő közbeszólást tett egyik megyebizottsági tagra, aki az alispán mellett tüntetett. Erre nagy lárma keletkezett, végül *Tallián Béla* indítványára a fiatal embert nagy zaj közben eltávolították. Azután áttértek a napirendre. A megyei zárszámadásokat egyhangulag elfogadták. Ugyancsak egyhangulag megválasztották párdányi főszolgabíróvá *Hertelendy Ferenc* megyei aljegyzőt, árvaszéki ülnökké *Tasnády Endrét*, szolgabíróvá *Kravrath Ármint*, aljegyzővé *Farkas Vincét*. Azután tárgyalás alá került *Szabolcs vármegye* javaslata, amelyre nézve az állandó választmány indítványa alapján a közgyűlés kimondta, hogy a kormány ne kössön hosszulejratu.

kiegyezést. Az alkotmánybiztosítékok tekintetében pedig bizik Andrassy Gyula gróf belügyminiszter bölcsességében és ezért ezt Torontál vármegye nem sürgeti. Végül a megyei Gazdasági Egyesületnek vita után 10,000 korona segítséget szavazott meg a közgyűlés.

Temes megye május 13-án közgyűlést tartott, amelynek napirendjére tüzték a gazdasági bizottság javaslatát, hogy a Temesmegyei Gazdasági Egyesület részére fél százalékos pótdát szavazzanak meg. A tervezet nagy ellenzésre talált és végül öt óra hosszan át tartó izgalmas vita után elfogadták a gazdasági bizottság javaslatát és a félszázalékos pótdát hat évre megszavazták.

Temes megye a gazdasági önállóságért. Temes megye legutóbbi közgyűlésén tárgyalták Szabolcs megye átiratát a jegybank és az önálló vámterület dolgában. A közgyűlés Hajdu Frigyes dr., Sztojánovics György báró, Deutsch Sándor fölszólalása után kimondta, hogy a kiegyezés dolgában fölíratot intéz a kormányhoz és a képviselőházhoz. E fölíratban a jegybank föllállítását 1911-re, az önálló vámterületet 1917-re követelik; kéri, hogy a kormány a kvótát semmi szín alatt ne emelje; katonai engedményeket gazdasági érdekek föladása fejében ne fogadjon el; vámszerződési tárgyalásba az osztrák kormányval ez idő szerint ne bocsátkozzék és az alkotmányvédő biztosítékokról szóló javaslatot terjessze a képviselőház elé.

Békés vármegye kivándorlási-bizottsága Ambrus Sándor alispán elnöklésével tartott ülésében tárgyalta a képviselőházhoz fölterjesztendő fölíratit javaslatot. A bizottság a Berényi Ármán dr. által készített javaslatot elfogadta. A fölírat a kivándorlás okául az óriási földbirtokok lekötöttségét, a kézműipar pusztulását, a gyári és háziipar fejletlenségét, az ipari és kereskedelmi, illetőleg a városi gócpontok hiányát, a közterhek nagyságát és az életföntartási szerek drágaságát jelöli meg azzal, hogy a társadalmi erők nagyobb részét a megszokott östermelő foglalkozás köti le, amely ma már különösen a belterjes gazdálkodás hiányában nem nyújt a megsaporodott népnek fokozottabb igényeket kielégítő megélhetési alapot. Azután az orvoslás módját sorolja föl a javaslat.

Függetlenségi pártgyűlés. Bihar megye központi függetlenségi pártja közgyűlést tartott Nagyváradon. A közgyűlésen Nadányi Károly elnökölt, aki meleg szavakkal megemlékezett a vesztéséről, amely a pártot Zichy Jenő gróf halálával érte. A közgyűlés részvétét jegyzőkönyvébe iktatta. Nadányi azt indítványozta, hogy az elhunyt diszelnök helyére Kossuth Ferencet válasszák meg a párt diszelnökéül. Farkasházy Zsigmond dr. orsz. képviselő indítványozza, hogy Kossuth Ferencnek a párt nagy küldöttsége vigye meg a diszelnökségről szóló oklevelet. — Ezután Kossuth Ferencnek üdvözlő táviratot küldtek, melyben kéri, fogadja el a diszelnökséget, és elhatározták, hogy a párt küldöttsége e hónap 23-án megy Budapestre, hogy a pártvezérnek a diszoklevelet átadja. Szabó József, a bárándi kerület elnöke terjesztette be indítványát, mely arra vonatkozik, hogy a párt kérje meg fölíratban a kormányt: tegyen meg minden lehető az ország gazdasági önállóságának biztosítására. Az indítványt egyhangulag elfogadták. A pártgyűlés elhatározta, hogy igyekezni fog a párt zászlóját a megyei törvényhatóság választásain is diadalra vinni.

Egy törvényszéki elnök jubileuma. Szabolcs vármegye és Nyiregyháza város társadalma Megyery Géza kuriai bíró, kir. törvényszéki elnök negyven éves szolgálati jubileumát most ünnepelte meg. Szabolcs vármegye egész

társadalma küldöttséggel tisztelgett az ünnepelnél és a szomszédos vármegyékből is nagyszámú közönség vett részt a tiszteletére rendezett banketten. Személyesen fejezték ki neki üdvözlőiket: Dessewffy Aurél és Miklós grófok és Pongrácz Jenő gróf. Távolmaradásukat kimentették az ünnepről: Mezőssy Béla és Meskó László államtitkárok. A tiszteletére rendezett banketten, amelyen többek között Vay Gábor gróf főispán, Mikecz Dezső alispán, Kállay András volt főispán, Pilissy István dr., Kállay Tamás dr. és Horváth József dr. orsz. képviselők is részt vettek, mintegy háromszázan voltak jelen.

A karcagi Kossuth-szobor. Karcagon folyó hónap 20-án leplezik le a Kossuth-szobrot. Az ünnepségre meghívták városunkat is. A várost az ünnepségen többen fogják képviselni.

Hirek.

— **Nyári színház.** Értekezlet volt a napokban a városházán egy nyári színház felállítására érdekében. Az értekezlet hosszabb vita után abba állapodott meg, hogy egy szűkebb körű bizottság három hónap múlva tegyen javaslatot arra nézve, hogy mit lehetne tenni ez ügyben. Legközelebb foglalkozni fogunk ezen kérdéssel.

— **Népünnepély.** A debreceni jótékony nőegylet május 26-án, vasárnap tartja szegényei és árrvái javára nagyszabású és minden tekintetben fényesnek ígérkező népünnepélyét. A rendezőség hetek óta, fáradságot nem kimélve igyekszik, hogy az egész város közönsége, minden osztálykülönbség nélkül kellemes és olcsó szórakozást találjon ott. Az ünnepély délután 3 órakor kezdődik felvonulásokkal a fasorban. Elöl jön egy zenekar, utána a Dóczy-intézet és Nőipariskola növendékeinek bájos és nagy csoportja fehér ruhában, egy magas póznán óriási csokrot hozva, melyről 400 méter, öt színű szalagot tartanak ki; mindegyik leány kezében egy virágzó faágat tart, mely a májust jelképezi. A második számú felvonulás egy mult századbeli magyar paraszt-lakodalom lesz; zöld galyakkal feldiszitett szekereken, a lovakon tarka kendőkkel. Az első szekeren jön a vőfély a virágos bottal és a násznagy. A második négy lóval két asszony közt a menyasszony, a szekér mellett urak lovagolnak zászlókkal, magyar paraszt ruhában. A harmadikon két nyoszolyó lány közt a vőlegény jön, aztán a násznép: asszonyok, leányok, legények, gyerekek, valamennyien magyar viseletben, az asszonyok főkötőben, a leányok pártával, a legények árvalányhajás kalappal, lobogós ingujjal, citra szürben, amely bizonyára festői, színes látvány lesz. Az utolsó két-három szekeren a Magyariak huzzák a násznépnek a vig nótákat. A menetet egy négy ökrös szekér zárja be, mely a menyasszony tulipános ládáját hozza. Néhányszor végig mennek a fasorban és ezzel az ünnepély első része véget ér. Ekkor aztán megnyílnak a különböző szórakozó, ozsonnázó és bormérő helyek. Mivel a város nem engedhette meg a parkba való mélyebb beépítkezést, a rendezőség kénytelen volt a látni valókat két részre osztani. A régi korcsolyatéren lesz egy villamos-színház. Suchán Rezső ur tart benne óránként előadást, — egy nyílt színpad, hol Sarkadi Vilmos ur a jótékony cél iránt való tekintetből díjtalanul lesz szíves társulatával előadásokat tartani. Egy nagy táncoló hely is lesz, hol a hagyományos menyasszony táncot is el fogják járni 6—7 óra között. Ide vonul az egész násznép. Azonkívül lesz itt mindenféle komédia és mulatságos látványosság. A Dobos pavillontól kezdve lesznek a különböző sátorok felállítva; egy becsali csárda, hol korcsmárosné urasszonyok és urle-

ányok szolgálják ki a bort, sört, sonkát és virslit. Három fonatos sátor lacikonyha is lesz a maga eredetiségében, itt is azonban urasszonyok és urleányok fogják kínálni a jó fonatost és a jó lacipecsenyét. A kávéház előtti tér ozsonnáló hely lesz, hol pompás házikávét, csokoládét lehet kapni rendes megszabott kávéházi árakban. A cukrászdában, szivartózsdeben, mézessátrakban, mindenütt urasszonyok és urleányok árulnak. A Dobosnál Németh András urnak van joga árulni. Egy kissé beljebb a parkban nyílt színpad lesz felállítva, hol műkedvelők és Sarkadi Vilmos ur tartanak előadásokat felváltva. Az ünnepély fényét nagyban fogja emelni, hogy Thaly Kálmán dr. ur is ott lesz egész kíséretével. Este a park fényesen ki lesz világítva. A bál 9 órakor kezdődik és minden bizonnyal kivilágos-kivirradtag fog tartani. Belépő-díj az ünnepélyre felnőtteknek 40 fill., gyermekeknek 20 fillér, báli belépő-jegy 2 korona.

— **A Battyány- és Varga-utcai lakosok kérelme.** A Battyány és Varga-utcai lakosok kérvényt adtak be a városi tanácshoz, illetve a közgyűléshez, hogy a városzabályozási tervének tárgyalásánál hasson oda, hogy ezen két utca szélessége ne 18, hanem 16 méterben állapítsák meg.

— **Háztulajdonosok figyelmébe.** Az 1906-ik évi házadó kivétési lajstromok elkészülvén, az 1883. évi XLIV. t.-c. 16. §-a értelmében folyó évi május hó 15-ik napjától május hó 25-ik napjáig a városi adóhivatalban 8 napi közszemlére lesznek kitéve. Miről a t. adófizető közönség oly felhívással értesítettik, hogy ezen lajstromokat említett helyen a hivatalos órák ideje alatt bármikor tekinthet meg és ha a kivetés ellen alapos kifogásuk volna: felszólalásaikat a városi adóügyosztálynál 15 napalatt annyival inkább adják be, mivel az etárgyban később beérkező panaszok figyelembe vétetni nem fognak. Debrecen, 1907. évi május hó 14-én. A városi adóügyosztály.

— **A Villand cirkusz előadása szép számú közönség jelenlétében folyik le esténként.** Valóban bámulatos, amit ez a művészgárda bemutat. A szebbnél-szebb mutatványoknak se szeri se száma. Az est fénypontja a két apró Medin gyerekek idegizgató mutatványa. Ez a két csöppség egy szabadon álló létrán a legnagyobb könnyűséggel végzi a legszebb produkciókat. Luci von Halmos elefántjaival, Gautier tanár jól idomított lovaival, kutyáival; Renroff báró táncoló paripájával ejtette bámulatba a közönséget. A Villandokról igazán semmi újat nem írhatunk. — Oly remek, kitűnő mókákkal keltenek kacajt, — hogy ehhez hasonlót még eddig elképzelni sem tudtunk. — A Villandok, hogy a legszegényebb családnak is hozzáférhetővé tegyék az élvezetes előadásokat, az esti helyáratat is le szállították. E szerint az első hely 1 kor. 20 fill., a második 80 fill., míg a karzat 40 fillér. E kitűnő bohócpár méltán megérdemli, hogy látogatásainkkal pártoljuk dicséretes törekvéseiket.

Népesedés. Az 1907. év március havában 68,163 gyermek született élve a magyar birodalomban, az elhaltak száma pedig 51,182-re rugott, úgy, hogy a természetes szaporodás 16,981-et tett. Az 1906. évi március havi eredményeivel szemben az 1907. évi március kedvezőtlenebb eredménnyel zárult. A születések száma kevesebb 41-gyel, a halálozás pedig 3437-tel növekedett, úgy, hogy a szaporodás száma 3478-al csökkent. Legtöbb születés történt aránylag a Tisza balpartján (ezerre 3:82), legkevesebb a Duna jobbpartján (3:07). A halálozás aránya a Tisza balpartján (2:81) volt a legmagasabb, míg a legkedvezőbb arányszámot e tekintetben a Duna jobbpartja (2:31) tünteti fel.

— **Március havi statisztika.** A központi statisztikai hivatal most teszi közzé a március hónapra vonatkozó statisztikai adatokat, amelyekből kiemeljük a következőket:

Kivándorlás. Az utlevélstatisztikai adatgyűjtés eredménye szerint a magyar birodalomban márciusban 36,295 utlevelet váltottak, 29,913-at kivándorlási, 6382-öt pedig egyéb célból. Ez utlevelekkel kivándorlásra jogosítottak 33,891, egyéb célból külföldre való utazásra pedig 10,322 egyén, akik között 32,692 férfi és 11,521 nő volt. A kivándorlásra jogosítottak közül 31,454-nek az utlevele Amerikába szólt, 781-é Romániába és 410-é Németországba. (Az előző hóban a magyar birodalomban 36,586, az előző év március havában pedig 33,541 utlevelet váltottak. A ki- és visszavándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint a magyar birodalomból március hó folyamán 22,344 egyén vándorolt ki, 21,027 utlevéllel és 1317 utlevél nélkül. E számból Horvát-Szlavonországra esett 2744. A kivándoroltak közül 19,840 ment Amerikába, 869 — tulnyomóan Erdélyből — Romániába és 1027 Németországba. A tengerentúlra kivándoroltak közül 10,021-nek utlevele szólt Fiuméra és 8748-é más kikötőkre, azonban tényleg Fiumén át 1389-en mentek ki. Az 1906. év március havához képest a növekedés e hónapban Magyarországon igen erős volt.

Házasságok. Az 1907. év március havában 13,429 pár kötött házasságot a magyar birodalomban, még pedig 12,758 a szorosabb értelemben vett Magyarországon és 614 Horvát-Szlavonországekban. Az 1906. év március havával összehasonlítva az 1907. évben 7697-el több házasságkötés történt. A kötött 13,429 házasság közül 1593, vagyis 11,8% volt vegyes. Keresztény-zsidó házasság 45 köttetett e hóban s ezek közül 22-ben a menyasszony, 23-ban pedig a vőlegény tartozott a zsidó felekezethez.

— **Villamos színház a nagyerdőn.** Suchán Rezső, az Edison villamos színház tulajdonosa engedélyt kapott a városi tanácstól, hogy a Nagyerdőn, a régi korcsolya pályán egy nyári villamos színházat építtessen. — A színház építési munkálatok már javában folynak és még e hó 19-én vasárnap pünkösd első napján délután már megnyílik, hol mindkét ünnep napon délutáni kezdettel óránként tart előadásokat s minden órában új műsor lesz. — A tulajdonos minden áldozatot meghoz, hogy a nagyérdemű közönségnek a csekély belépő díjért kellemesen szórakoztató órát szerezzen. A színház egy óriási nagyszabású és a mai kor igényeinek minden ízében megfelelő kényelmes nagy, hűvös építmény lesz. — Egész nyáron szeptember hó végéig minden vásár- és ünnepnap lesznek benne előadások, mindig új műsorral. Az ünnepi megnyitó előadás teljesen új, remek és gazdag műsorral veszi kezdetét. Helyárat is mesés olcsók, I. rendű 50 fillér, II. rendű 30 fillér III. rendű 20 fillér. Suchán Rezső a Jótékony nőegylet f. hó 26-án vasárnap a nagyerdőn rendezendő nép-ünnepélyen jótékonycélú előadásokat fog tartani és az egész napi tisztajövedelmének felét a jótékony nőegylet pénztárába szolgáltatja. — E helyen értesítjük a nagyérdemű közönséget arról is, hogy e nyári színház berendezése és felszerelése miatt a Batthányi-utcai színházban e hó 17. és 18. (pénteken és szombaton) előadások nem tartanak. Suchán igazán megérdemelné, hogy a nagyérdemű közönség és ismerősei pártolják, annál is inkább, mivel debreceni adófizető polgár, fiatal kezdő és törekvő ember.

— **Tarka színpad a Bikában.** Igazgató: Sarkadi Vilmos. **Műsor:** 1. Nyitány, előadja a Magyar testvérek zenekara. 2. Tarka színpad-induló Fekete Oszkártól. 3. Faragó Dezső, kuplák. 4. Décsi Aranka szubrett. 5. Ms. Duveneck modern kontorsionista. 6. Angela Dussy ekszentrík énekesnő. 7. Solti Dezső modern tánc humorista. 8. Dornely Emmy angol énekes- és táncosnő. 9. Sanzonett eszrelem, bohózat 1 felvonásban. 10. Zenezámok. 11. Jukító Toro csoport, japán harczjátékosok. 12. La jolis Doris és Lena Darlin, angol ének- és tánc-kettős. 13. Ricza Giza szubrett. 14. Sarkadi Vilmos humorista. 15. Msr. Keen-voond, az ügyetlen joungeur. 16. Zárinduló. Szives pártfogást kér Sarkadi Vilmos, igazgató.